

Helsingborgs
stads skolor

Drivkraft för kollegialt lärande - med digitala observationer och kritiska vänner

Rethink Education, 13 juni 2022

Jaana Nehez, lektor
jaana.nehez@helsingborg.se

HELSINGBORG

Drivkraft för kollegialt lärande

Observationer med MOSO och kritiska vänner

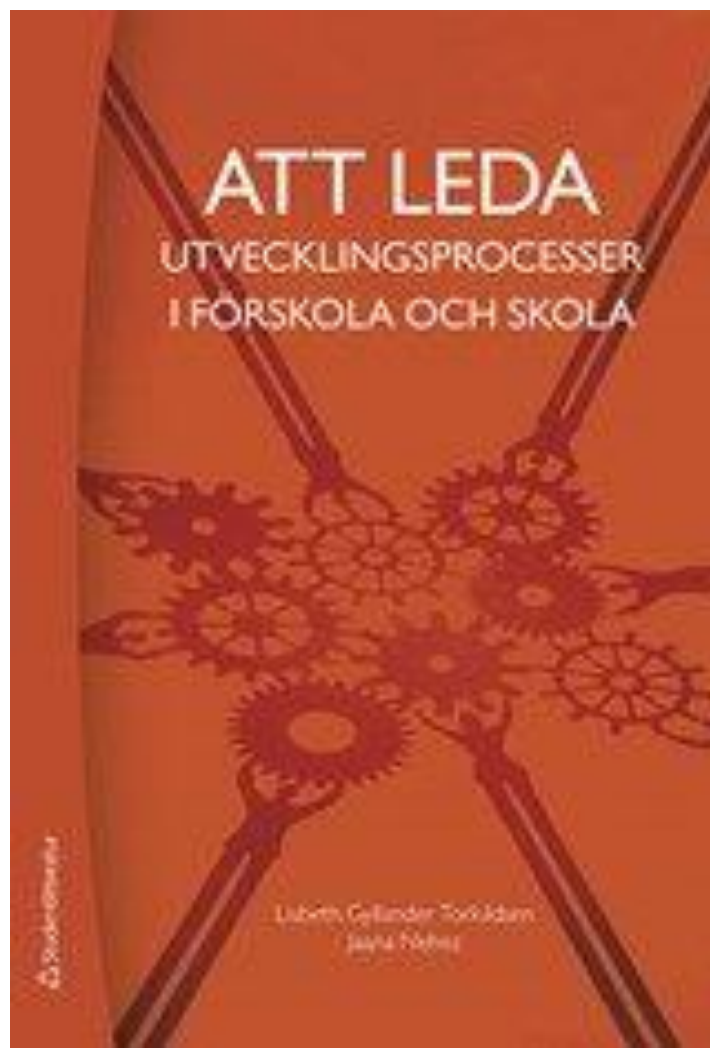
Fem undersökningar om att göra skillnad för elever

Redaktörer:

Ann-Christine Wennergren & Jaana Nehez

Jag gör ofta det jag inte kan
för då lär jag mig något nytt.
(Picasso)

Kollegialt lärande?

Undersöka och förändra undervisningshandlingar

... faktiska undervisningshandlingar

Övertygelser

Lärarens handlingsteori är att:

- min uppgift är att följa läroplanen
- språkundervisning är språklärares uppgift
- mina elever kommer att ha svårt att utföra mer komplicerade uppgifter och därför bete sig illa

Handlingar

Läraren:

- använder förenklat material
- förmedlar matematiska kunskaper
- fokuserar egen förmedling av ämneskunskaper
- bedömer om elevernas svar är korrekta

Konsekvenser

Resultaten blir att:

- läroplanen följs
- klassen är under kontroll
- eleverna uppvisar bristande problemlösningsförmåga och läsförståelse

Övertygelser

Lärarens handlingsteori är att:

- min uppgift är att undervisa på ett sätt som främjar elevernas förståelse
- språkundervisning är en uppgift för alla lärare
- om jag får stöd kan jag lära mig hur jag engagerar eleverna genom att använda mer komplexa texter

Handlingar

Läraren:

- använder mer komplicerade texter
- förmedlar ämneskunskaper och ämnesspecifika språkstrategier
- leder dialoger om materialet
- bedömer muntlig och skriftlig förståelse samt problemlösningstrategier

Konsekvenser

Resultaten blir att:

- eleverna kan förklara begrepp och sina resonemang
- eleverna uppvisar goda resultat när det gäller problemlösning och läsförståelse

Varför viktigt?

ifous
FOKUSERAR

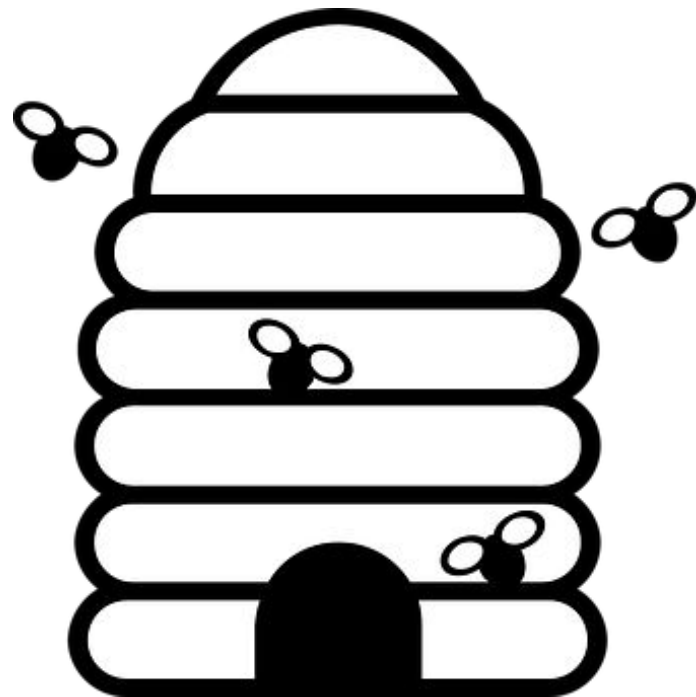
**VARFÖR
FÖRBÄTTRAS INTE
ELEVRESULTATEN
TROTS ALLA INSATSER?**

En fördjupad nulägesanalys
av en gymnasieskola

Anette Johnke & Åsa Hirsch

Vad är i fokus i kollegiala
samtal i din verksamhet?

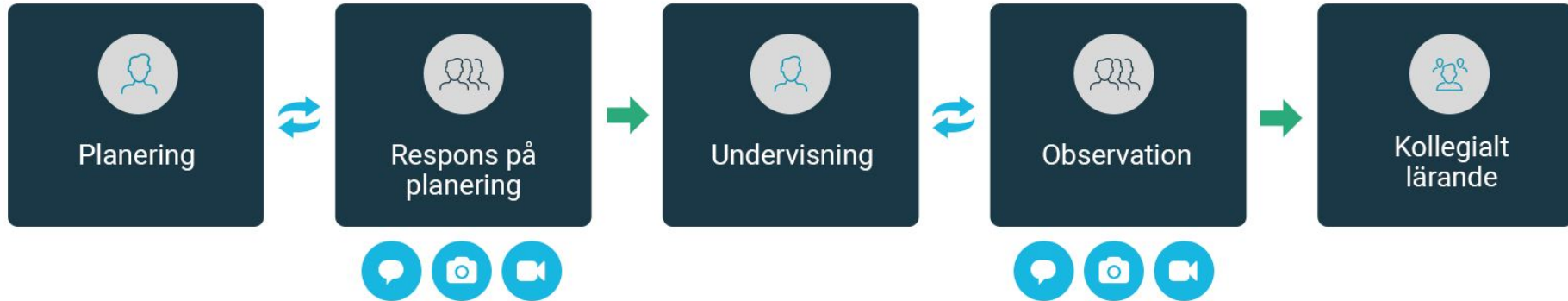
- barn/elever eller
undervisning av ...?
- uttalade handlingar?
(uttalad handlingsteori)
- faktiska handlingar?
(bruksteori)

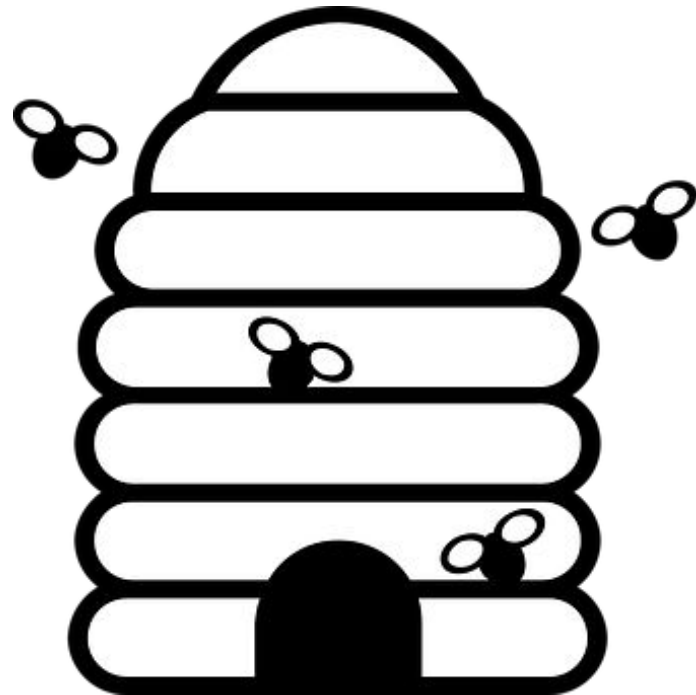
Digitala observationer och kritiska vänner

Digitala observationer - ett exempel

Om jag skulle
använda ett sådant
här digitalt redskap
för observation av
undervisning i min
verksamhet...

Ett sätt att komma förbi några vanliga utmaningar vid kollegiala observationer

- Att inte få tillgång till observationsanteckningar
- Att observationerna blir abstrakta för den observerade läraren
- Att digitalt dokumenterad observation blir svårhanterlig

“Att få skriftliga kommentarer, fotografier och filmer har gett mig aha-upplevelser. Utan fotografier och filmer på hur till exempel avsaknad av bildstöd hindrade elevernas förståelse av vad de skulle göra hade jag kört på som tidigare. (...) Bilderna och filmerna hjälpte mig även att se vad som fungerade väl, hur jag interagerar med eleverna, att jag sitter på deras nivå när jag pratar med dem och så vidare. (...) MOSO-observationerna fick mig att reflektera över vad jag hade gjort eller inte gjort i min undervisning och vad jag behövde tänka på framöver för att förbättra möjligheterna för eleverna att lära. De fick mig att skruva i min undervisning.”

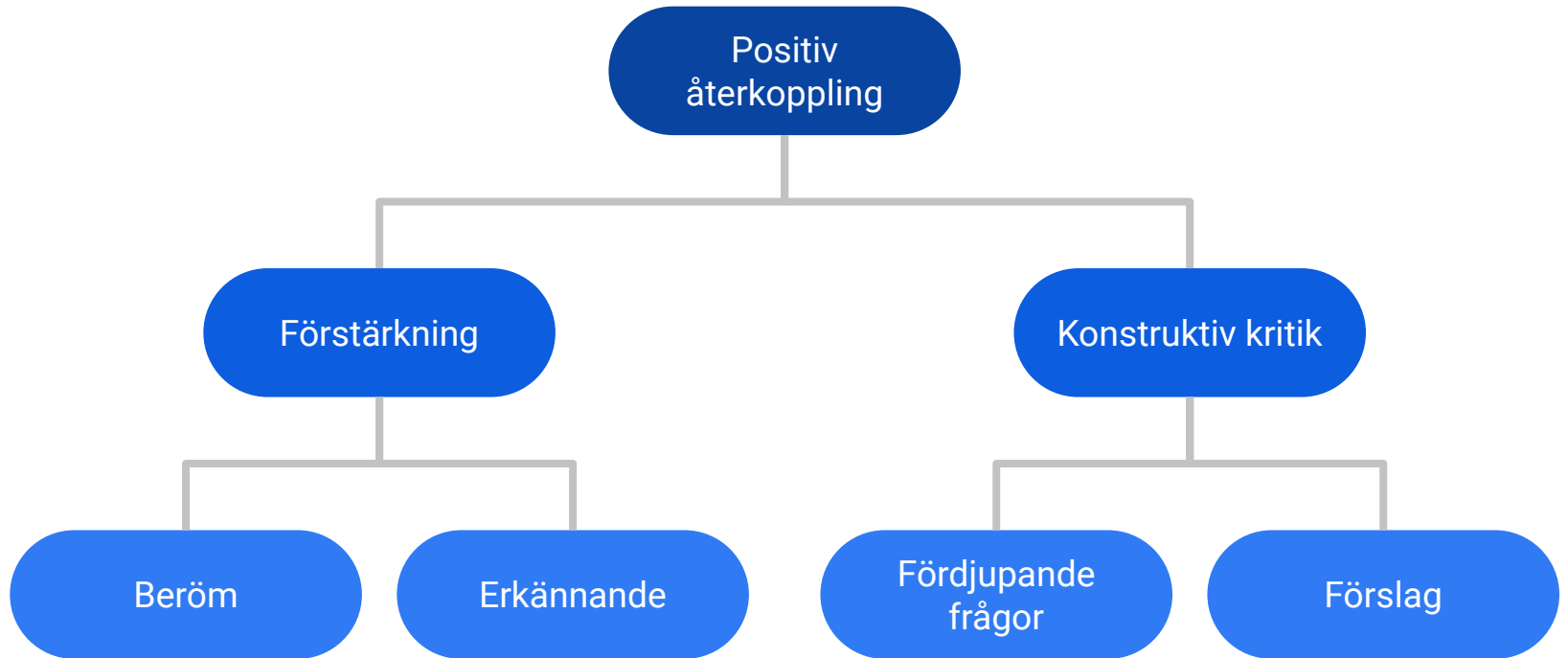

“I efterhand kan jag konstatera att min undervisning utåt sett faktiskt fungerade. Men när jag studerade observationsunderlaget och funderade på om elevernas önskemål och berättelser fick den plats den borde få (Dysthe, 1996), slog det mig att jag aldrig på riktigt funderat på om den frågan fått sin rättmätiga plats. Fick alla elever i mitt klassrum komma till tals? Eller var det trots allt jag som tog mest plats och tid? Jag insåg att jag behövde ta mig tid och fokusera på de frågor som Timperley (2013) menar att vi alltid måste ställa oss för att utvecklas, det vill säga fundera på vad jag borde fortsätta med i undervisningen, vad jag borde arbeta vidare med och vad jag borde sluta göra”

Jag gör ofta det jag inte kan
för då får jag mig något nytt.
@winberg

Kritiska vänner - återkoppling

Förstärkning	Konstruktiv kritik
“Bra med trios - alla kommer till tals.”	“De är bara två i gruppen. Hur påverkar det lärandet?” (bild på eleverna)
“Läraren skriver ord på tavlan och beskriver vad det betyder” (bild på tavlan)	“De är i rörelse men samarbetar inte.” (film på elev som kryper)

Drivkraft för kollegialt lärande

— Observationer med MOSO och kritiska vänner
Fem undersökningar om att göra skillnad för elever

Redaktörer:
Ann-Christine Wernbergren & Jaana Nehéz

Jag gör ofta det jag inte kan
för då lär jag mig något nytt.
(Peters)

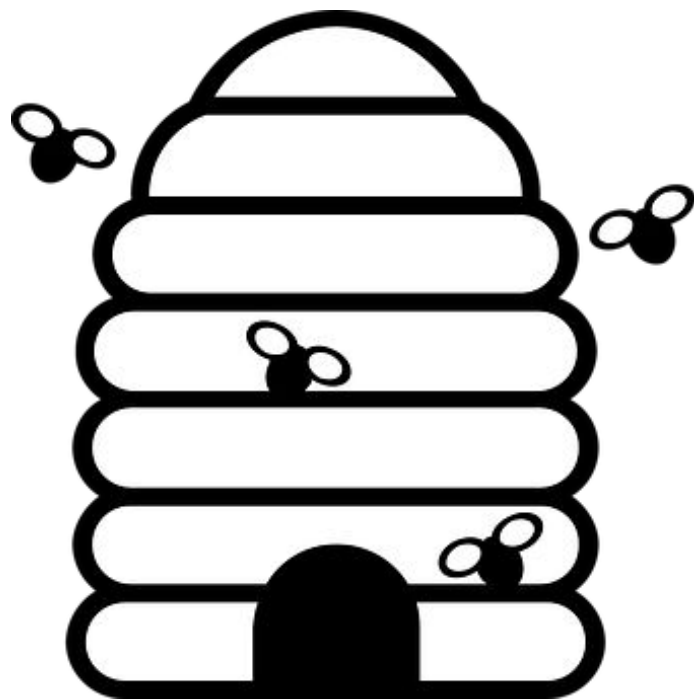
Resultat återkoppling - kognitiva utmaningar

- Väljs av lärare som utgångspunkt i kollegiala samtal
- Möjliggör för formulering av egna teorier, nya frågor och formuleringar av handlingsalternativ
- Uteblivna kognitiva utmaningar resulterar i stärkt självkänsla men utan formulering av handlingsalternativ

- Observerande lärare tenderar att ibland i samtal backa från konstruktiv kritik förmedlad digitalt

Vad är i fokus i kollegiala samtal om undervisning i din verksamhet?

- förstärkning?
- konstruktiv kritik och kognitiva utmaningar?
- vad dominerar?

Kritiska vänner - samtal på en “högre nivå”

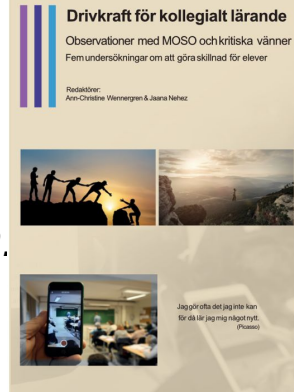
Förflytta samtalet “uppåt”

- från beskrivningar av handlingar...
- till motiveringar av didaktiska val och värderingar och omvärderingar av den egna undervisningen

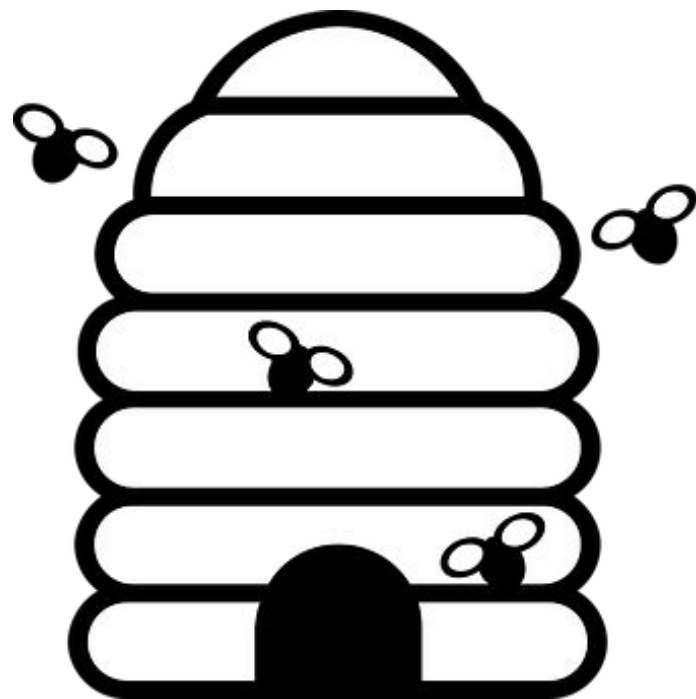
Modifierad tanke- och reflektionsmodell baserad på praxistriangeln (Handal & Lauvås, 2000, s. 44)

“Fördelen med MOSO var ju faktiskt att vi alla hade undervisningssekvensen framför oss på bild, kommentar och film. Vi delade alla samma kontext, och mitt berättande innebar att ödsla tid på något alla redan visste. Jag insåg redan från början att det är först när reflektionen når P3-nivå som jag på riktigt blir den lärande praktikern. Här behövde jag verkligen hjälp av kritiska vänner. Det faktum att vi hade praxistriangeln framför oss på bordet vid själva handledningstillfället, gjorde att vi lättare kunde reflektera över samtalets nivå medan det pågick. Med handledarens hjälp kunde vi göra metareflektioner av samtalet och hjälpa varandra att korrigera nivån under tiden. Detta var frustrerande och givande på samma gång och bidrog i hög grad till mitt eget lärande.”

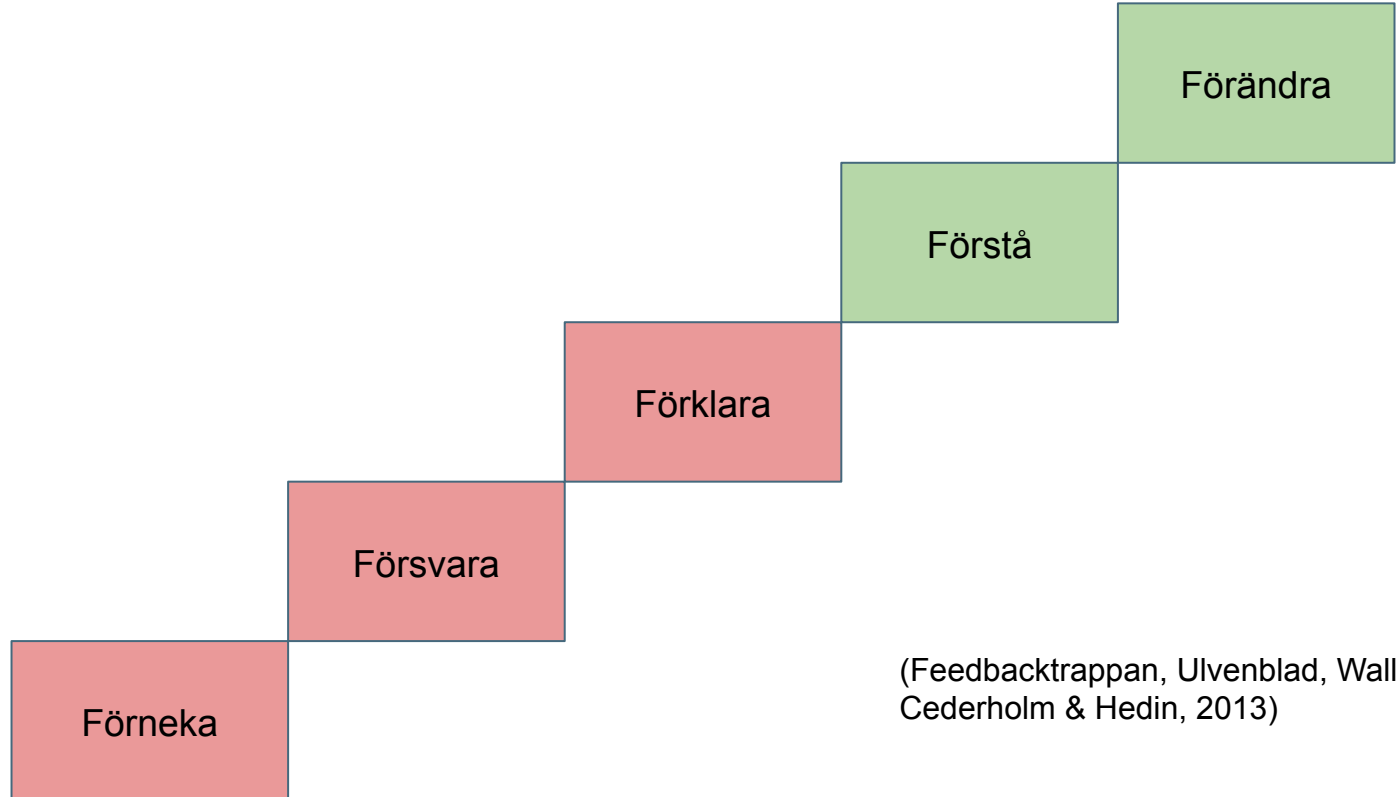

Vad är i fokus i kollegiala samtal om undervisning i din verksamhet?

- beskrivning av undervisning?
- motiveringar bakom didaktiska val?
- värderingar och omvärderingar av didaktiska val?

Kritiska vänner - ta emot återkoppling

(Feedbacktrappan, Ulvenblad, Wall, Cederholm & Hedin, 2013)

Identifierade vinster med digitala vinster och kritiska vänner

- Kontinuitet och metareflektion
- Bättre förståelse för styrkor och svagheter i egen undervisning
- Ägarskap i vad som behöver utvecklas - varför, vad och hur

Från magkänsla till insikt!

- Bättre förutsättningar för utveckling av undervisning

Implikationer för kollegial utveckling av undervisning

- identifiera kritiska incidenter för elevers lärande/uteblivna lärande
- koppla de kritiska incidenterna till lärarnas undervisning

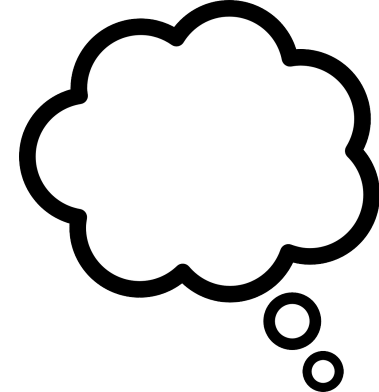
Ett sista medskick

- Lärares formuleringar av önskad riktning i observationerna formar den kognitiva utmaningen i återkopplingen
- Som man frågar får man svar
- Utgå från vad barnen/eleverna ska lära sig!

- Kräver legitimerad tid!

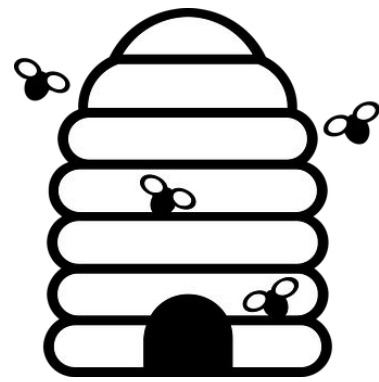
Avslutande reflektioner

Drivkrafter	Hinder
<p data-bbox="459 380 749 418"></p> <p data-bbox="349 470 877 614">Vad i din verksamhet utgör drivkraft för kollegial utveckling av undervisning?</p> <ul data-bbox="374 634 490 713" style="list-style-type: none">• ...• ... <p data-bbox="349 781 877 926">På vilket sätt bidrar du till drivkraft för kollegial utveckling av undervisning?</p> <ul data-bbox="374 945 490 1024" style="list-style-type: none">• ...• ...	<p data-bbox="1103 380 1373 418"></p> <p data-bbox="952 470 1518 614">Vad i din verksamhet begränsar kollegial utveckling av undervisning?</p> <ul data-bbox="977 634 1093 713" style="list-style-type: none">• ...• ... <p data-bbox="952 781 1518 926">På vilket sätt bidrar du till att begränsa kollegial utveckling av undervisning?</p> <ul data-bbox="977 945 1093 1024" style="list-style-type: none">• ...• ...

Avslutande reflektioner och samtal

- Vad kan ni göra för att stärka drivkrafterna för kollegialt lärande i din verksamhet?

Göra mer av (av det ni redan gör)	Göra mindre av (av det ni redan gör)
Börja göra (som ni inte redan gör)	Sluta göra